SBP-PERIODIEK № 86 d.d. 28 juli 1981

Inhoudsopgave :

POLEN / HET 9e PVAP-CONGRES

POLEN / HET 9e PVAP-CONGRES

Het Buitengewoon 9e Congres van de PVAP (Poolse CP), dat van 14 tot 21 juli in Warschau plaatsvond, heeft zich voltrokken conform het proces dat zich sinds augustus 1980 afspeelt en is gaan leiden tot de vrijwel complete vervanging van hen die maar iets met het -tijdperk te maken hadden. Daarbij zijn zowel vertegenwoordigers van de orthodoxe als de radicaal-hervormingsgezinde vleugel uit het Centraal Comité verwijderd, waardoor de positie van het centrum rond de gematigd hervormingsgezinde c.s. versterkt is.

De toespraken op het congres leverden inhoudelijk weinig nieuws op. De verkiezingsprocedures echter waren uniek voor de socialistische gemeenschap. Reeds de eerste dag van het congres werd duidelijk dat de tot dan toe gebruikelijke procedures met betrekking tot de keuze van de 1e secretaris, het Politburo en het Centraal Comité hadden afgedaan. Na heftige discussies tussen "orthodoxe" en progressieve" afgevaardigden besloot het congres eerst een CC te kiezen, om vervolgens zelf - weliswaar op voordracht van het CC - de eerste secretaris en het Politburo aan te wijzen.

De keuze van het nieuwe CC bleek, ondanks de uitbreiding van 142 tot 200 leden, een ware slachting aan te richten onder de zittende CC-leden, waarvan er slechts 18 terugkeerden. Van de Politburoleden keerden slechts vier van de twaalf terug: partijleider , premier , de hardliner en de meer hervormingsgezinde . Uitgesproken voorstanders van de orthodoxe lijn, zoals Politburolid en partijsecretaris van Katowice, werden weggestemd. Maar ook de voorzitter van de staatscontrôlekamer, generaal , en de meer geprofileerde aanhangers van de hervormingsgezinde vleugel, zoals partijsecretaris van Gdansk, , ex-woordvoerder van het CC en vice-premier , ondertekenaar van het akkoord van Gdansk, ondergingen hetzelfde lot.

De verkiezing van de 1e secretaris betrof voor het eerst een werkelijke keuze, omdat de voordracht van het CC meer dan één persoon omvatte. Aanvankelijk waren er vier kandidaten (, , en vice-premier), maar omdat en voor de eer bedankten, bleven en over. In besloten vergadering werden beiden door het congres uitvoerig naar hun visies gevraagd, waarna

het congres in een geheime stemming met ruim 2/3 van de stemmen een nieuw mandaat gaf.
Analoog hieraan verliep de daarop volgende verkiezing van het Politburo. Een vertegenwoordiger van de onafhankelijke vakorganisatie Solidariteit, mevrouw , drong door tot het tot 15 leden uitgebreide Politburo. De hervormingsgezinde vice-premier slaagde er niet in gekozen te worden en tot veler verrassing gelukte dit een vertegenwoordiger van de (oude) orthodoxe vakbonden, , wel. Desondanks is de samenstelling van het Politburo te beschouwen als een hernieuwde steun voor de lijn-

.

Als laatste besluit hebben de congresafgevaardigden de nieuwe ontwerpstatuten goedgekeurd. Dit basisontwerp zal nog door het nieuwe CC geredigeerd worden. De goedgekeurde ontwerpstatuten voorzien o.a. in :

- voorrang voor gekozen vertegenwoordigers in de uitvoerende en administratieve organen op alle niveaus;
- beperking van het aantal opeenvolgende ambtstermijnen ;
- beperking van het aantal functies dat iemand mag bekleden in de partij, de staat en de maatschappij ;
- erkenning van de specifieke rol en de rechten van de basisorganisaties van de partij en haar leden in de bepaling van het programma en de politiek van de partij ;
- herziening van de leidende rol van de partij in staat en maatschappij ;
- de noodzaak van regelmatige informatie van kaders om inzicht te verschaffen in het partijleven, hetgeen inhoudt, dat voor het nemen van een beslissing uitgebreide consultaties plaatsvinden, dat wordt ingegaan op de verlangens van de basisorganisaties en dat periodiek verslag wordt gedaan van de activiteiten van de verschillende partijorganen.

Reacties

De gereserveerdheid van de andere socialistische landen bleek zowel uit de afvaardigingen naar als uit de summiere berichtgeving in de media over het PVAP-congres. Het algehele verloop scheen echter toch de instemming van CPSU-leider te hebben, gezien de snelheid waarmee het gelukstelegram aan in verband met zijn herverkiezing in de Prawda gepubliceerd werd. Gelukwensen, die een paar dagen later, tijdens de viering van de 27e verjaardag van het uitroepen van het communistisch bewind in Polen, nog eens door de socialistische broederlanden werden overgedaan in bewoordingen, die veel positiever van toon waren dan de boodschappen

die de PVAP het afgelopen jaar uit het Oostblok mocht ontvangen.
Mag binnen de PVAP deels schoon schip gemaakt zijn en door de nieuwe statuten "aan het algemeen verlangen onder de partijleden om democratische beginselen en leninistische normen te herstellen" voldaan zijn, aan één probleem, de zich zeer snel verslechterende economische situatie, werd nauwelijks toegekomen. Een probleem, dat de komende tijd steeds meer op de voorgrond zal treden. Het optreden van de regering gaat niet verder dan symptoombestrijding, namelijk het verminderen van de vleesrantsoenen en het verhogen van de prijzen van de eerste levensbehoeften om enerzijds de overheidssubsidies af te remmen, anderzijds het evenwicht tussen goederen en geld te herstellen, en leidt tot een directe confrontatie met Solidariteit. Een confrontatie, die eerder de val van c.s. tot gevolg had.
Solidariteit wijst prijsverhogingen en vermindering van rantsoenen zonder structurele economische veranderingen in de vorm van een arbeiderszelfbestuur af. Een confrontatie zal de radicale stroming binnen Solidariteit versterken en een compromis tussen regering en Solidariteit bemoeilijken, temeer als bij de verkiezingen op het komende Solidariteit-congres (5 en 6 september, begin oktober) de radicalen een meerderheid verwerven.

27 juli 1981